

τὸ κεφάλι του στοὺς τοίχους καὶ προσπαθοῦσε νὰ δαγκώσῃ. Μὰ ἡ τανάδιμα ὁ γιος της καὶ αὐτὴ δὲν τὸν φοβόταν, διως οἱ ἄλλοι. Τὸ ἀπειλητικὸ στόμα του σπαστοῦσε κάθε τόσο κοντά στὸ πελιδνὸ πρόσωπο της, τὸ μουσκεμένο μπό δάκρυν καὶ τραύλιζε: «Μητέρα! Μητέρα!...». Μονάχα αὐτήν ἀναγνόθη.

Τότε καὶ ἐκεῖνη, θελοντας νὰ ξεσάσῃ κάπου, ἔχωντας τὰ δόντια της μέσ' στὰ μετράστα της καὶ ξεφρύνει μὲ τὰ χεῖλη της γεμάτα αἷμα:

— Παδι μου!... Παδι μου!...

Σκούπες τοὺς φρούς ποὺ ἔβγαναν ἀπ' τὸ στόμα του καὶ σκούπες καπάνια μὲ τὸ ίδιο μαντήλι τὰ δακρυσμένα μέτια της.

‘Ο γέρο Κάλντερα, σοβαρὸς καὶ σκινθρωπός, δὲν ἔδει προσοχὴ στὰ ἄγρια μάτια του ἀρρώστου ποὺ καρφανόντουσαν ἀπειλητικὰ ἐπάνω του μὲ μαία, κάθε φορά ποὺ προσπαθοῦσε νὰ τὸν συγκρατήσῃ στὸ κρεβάτι του.

‘Η κρίσις ἦταν πειά συνυγένεις καὶ διαδεχόντουσαν ἡ μιὰ τὴν ἄλλη. ‘Ο λισσασμένος ξεσκιάζεται, ἔχοντας τὰ νίγρα του στίς πληγές του ξελαλούς, τρελλός, τρομερός. ‘Ο γέρο γιατρὸς οὗτε πήγαινε πειά νὰ τὸν ίδῃ. Γιὰ ποὺ λόγο ἄλλοτε;

‘Ολα είχαν πειά τελεώσει. ‘Η γυναῖκας ἔκλαιγαν χωρίς ἐλπίδα. ‘Ο θάνατος ἦταν βέβαιος. ‘Ολοι παρακαλοῦσαν τῷρα τὸ Θεό νὰ τὸν ησυχάσῃ μᾶς ὥρα νωρίτερα.

\*\*\*

‘Ο Κάλντερα δὲν εἶναις ἀνάμερα στοὺς συγγενεῖς καὶ τοὺς φίλους του, ἀντεῖς ίπανούς νὰ τὸν βοηθήσουν νὰ συγχρατήσῃ τὸν ἄρρωστο. ‘Ολοι κύτταναν μὲ τρόφιμο τὴν πόρτα, ἔτοιμοι νὰ τὸ βάλουν στὰ αἰδία.

Τώρα, δὲ Πασκουαλέτο δὲν ἀναγνωρίζει πειά οὔτε τὴν μητρά του. Τὴν ἔστρωσεν καὶ αὐτή, μᾶς δχι σάν τοὺς ἄλλους, ἄλλα μὲ κάπια τρυφερότητα. Τὴν ἔδιωσε. Δὲν ήθελε πειά νὰ τὴν βλέπῃ. Φοβόταν μήπως τῆς κάνει κακό!

Οι φίλοι τὴν τράβηξαν στὸ τέλος τῆς καὶ τὴν κράτησαν διὰ τῆς βίας σὲ μᾶς γνωία τῆς κοιζίνας.

Τότε δὲ Κάλντερα, καταβάλλοντας μᾶς ὑπερτάτη προσθίσταια θελήσεως, ἔδεσε τὸ γιό του στὸ κρεβάτι του. Τὰ μάτια του είχαν πλημμυρίστει ἀπὸ δάκρυνα καθὼς περοῦσε τὸ σχοινί γύρω ἀπὸ τὸ παιδί του. Είχε τὴ στιγμὴν ἐκεῖνη τὴν ἐντύπωσην ὃ φτωχὸς πατέρας πάσις ἔθαψε τὸν Πασκουαλέτο του. ‘Ο ἀρρώστος προσπαθοῦσε νὰ ξεφύγῃ καὶ τὰ σχοινιά χωνόντουσαν μέσα στὶς σάκρες του.

‘Ο Κάλντερα κόπτει πειά νὰ τρελλαθῇ καὶ δὲν ιδιος. Νὰ δηση τόσα χρόνια, γιὰ νὰ κάνῃ στὸ τέλος μᾶς τέτοια δουλειά.., Νὰ φρεγή στὸν κόσμο ἔνα παιδί καὶ νὰ εγκεῖται τόρα νὰ πεθάνῃ, γιὰ νὰ μήντονται δίκαια.

Ἐκείνεις τὴν πόρτα τοῦ δωματίου γιὰ νὰ μὴ φτάνουν ὡς τ' αὐτά τα οἵ πραγμάτια τῶν γυναικῶν ἀπ' τὴν Μά. Μᾶ τὸ σάπιν διάλληρο ἀντηχοῦσας ἀπὸ τὰ σινόλαστα τοῦ λαυσασμένου, στὰ δοιά δάπαντοσαν ἀπ' τὴν κουζίνα νὰ σπαραχτικές κραυγές τῆς μητέρας του.

— Σιωπή ἔστις η γυναῖκας! οιδιμαζε.

Μᾶ γιὰ πρώτη φορά, κανεὶς μέσα στὸ σπίτι δὲν τὸν ἀκούει.

Τότε γιὰ νὰ ξεφύγῃ ἀπ' τὴ σιμωτρία αὐτὴ τῶν θυγήνων, βγήκε ἔξω.

Τὴν νύχτα είχε ἀρχίσει πειά ν' ἀπλώνεται. Τὰ βλέμματα τοῦ ἔπεισαν στὶς τελευταῖς χρονιές ἀναλαυτές τοῦ ἥλιου στὸν δρίζοντα. Πάνω ἀπ' τὸ κεφάλι του ξακουσαν τὸν πάστρα. ‘Απὸ τὰ κωμιατόσπιτα ποὺ μόλις διακρινόντουσαν μαριώνι, ἀντηχοῦσαν μικρήμοι καὶ γαγιδούσατα, τελευταῖς ἀνατριχίλες τῆς ζωῆς τῆς ήμέρας, πρὶν ἀπ' τὸν ὄντο.

Καὶ τότε, αὐτὸς δὲ σκηνηρός ἀνθρωπός, είχε τὴν ἐντύπωση τοῦ κενοῦ, μέσα σ' αὐτὴ τὴν τυρκήνη φύσι, τὴν ἀναίσθητη στοὺς πόνους τῶν πλασμάτων.

Ἐξαφανια, τὸ οἰδηλιασμα τοῦ ἀρρώστου ἔφτασε ὡς τ' αὐτιά του. Μᾶς πατιζεὶ τοὺς φρεγάδας, ποὺ είχε νὰ τὴν νοιώσῃ ἀπὸ τότε ποὺ ἔφερε τὸ γιό του στὸν κόσμο, πλημμυρίστει τὴν καρδιά του. Θυμήθηκε τὸν Πασκουαλέτο παιδάκι, δταν τὸ δέπταιρον ἐπάνω στὰ γνωτά του. Τώρα τὸ φτωχὸς παλληκάρι ὑπόφερε σὰν κολασμένος, ὑπόφερε χωρίς ἐλπίδα γιὰ νὰ πεθάνῃ στὸ τέλος.

‘Ο Κάλντερα ἔκανε μιὰ κίνηση τρόμου καὶ ἔφερε τὸ χέρι του στὸ μετρώπο του σάν νέλειλε νὰ διώξῃ μιὰ σκληρή ίδεα. ‘Επειτα, γάνηκε σὰν νὰ διστάξῃ.

— Γιατί δῦ; ψιθύρισε.

Κι ἔκειται ἀπὸ λίγο ἐπρόσθετο :

— Γιὰ νὰ μήντονται δίκαια.

Μπήκε μέσα στὸ σπίτι καὶ ξαναγύρισε σὲ λίγο, κρατῶντας τὸ παλλήρι τουφέρι του. ‘Ετρεξε γρήγορα—γρήγο-

## ΑΠΟ ΔΩ ΚΙ ΑΠΟ ΚΕΙ

### ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΚΑΙ ΑΝΕΚΔΟΤΑ

· Ο πρωθυπουργός της 'Ιταλίας Ντεπρέτι, είχε τὸ ἐλάττωμα διανομήτων, νὰ φοράται θυρινθωδῶς. Διηγούντων λοιπὸν τὸ ἀκόλουθο ἀνέρετο, σχετικά μὲ τὸ ἐλάττωμα αὐτό:

Ταξιδεύοντας κάποτε, κατέλιπε, κατά τὴ συνήθεια τὸν, σὲ μιὰ έπαρχιακὴ πόλη, τὸ Καζάλε, σ' ἓνα ξενοδοχεῖο δεντρέφας τάξεως, τὸ ξενοδοχεῖο τοῦ 'Ερμήθρου Ρόδου, διώς λεγόταν.

Τὴν ίδια αὐτὴ νύχτα, στὸ δωμάτιο ποὺ ἦταν πλάι ἀπὸ τὸ Ντεπρέτι, είχε καταλάνεται κάπιοις πανηγένος δημιότος ἴναλληλος, δὲ πολος, ἀκούγοντας ξέφαντα τὸ τρωματικὸ φοραλήτη τοῦ 'Ιταλοῦ πρωθυπουργοῦ μεσοπόλιτης νευριαγμένος καὶ ἀρχίσει νὰ τρισάπτη μὲ τὰ πόδια του τὸν μεσόπολι ποὺ κρύωτες τὰ διόλο διομάτια, βλαστημέντας θεοὺς καὶ δαιμόνας.

“Οταν κάποιος ὁ πρωθυπουργός ξενίνησε ἀπ' τοὺς χτύπους καὶ κατέβανε τὶ συνέβανε, ἀποφάσισε νὰ μείνῃ ἀπτνος ὅλη τὴ νύχτα, γιὰ νὰ μὴ διαταράξῃ τεις τὴν ησυχία τοῦ διπλανοῦ του. ‘Αναφε λοιπὸν ἔνα κερί, πήρε κάπιοι βιβλίο ποὺ βρισκόταν πλάι του πάνω στὴν έταέρα, καὶ ἀρχίσει νὰ διαβάζῃ. ‘Εται κατάθομεσε νὰ ξαγρυνθῆ τοῦ πρωτη.

Δεν ἀρχέσθηκε διώσις σ' αὐτὸν μονάχα ὁ 'Ιταλὸς πρωθυπουργός. Τὸ πρωτὶ ξέστειλε τὸν ὑπερέτη τοῦ ξενοδοχείου νὰ ξητήσῃ συγγάρη μὲ τὸν κύριο, ποὺ κρώις νὰ τὸ θέλῃ, ἐνόχλησε τὴ νύχτα μὲ τὰ φοραλήτη.

— Μά, ἐπὶ τέλοντος, ποιό ἦταν αὐτὸν τὸ ξένο ποὺ φοράταις ἔτσι; πώτησε ὁ πρώτης δημιότος ἴναλληλος διργισμένος.

— Αύτὸν τὸ ξένο ήταν ὁ πρωθυπουργός μας, κύριος Ντεπρέτι, ἀπαντήστης δηπρέτης.

‘Ο δημιότος ἴναλληλος ἔμενε μ' ἀνοιχτὸ τὸ στόμα ἀπ' τὴν έπαλλιξή του καὶ ἐτρέξει μὲ μάστισμα τὸν πρωτη.

— Μᾶ καὶ ἐγὼ σοῦ έχτο διηγήσαμε, ἀπάγησε, καταλαγάματα δὲ Ντεπρέτι. ‘Ωστόσο, δὲν πρέπει νὰ φοβᾶσαι, αῦτε νὰ στενοχωρεῖσαι. Μαθαίνω μάλιστα πώς είσαι παπένος καὶ λητάς θέσει. Θὰ τὴν έχης, φύλε μου. Κ' ἐπὶ πλέον, σοῦ είμαι υπόχρεως, γιατὶ ζήτες μ' ξανεῖς νὰ διαβάστος ἔνα βιβλίο — σουν ντρέπομαι νὰ τὸ διμολογήσω — μόνον ἐφήμης ἐγνώριζα: τὴν 'Κυρία μὲ τὰς Καμείλας τοῦ Λουιζ θίον.

Παράγραφο, ἔπειτα ἀπὸ διὸ διομάδες, δὲ πανσανίας ἴναλληλος ξεναδιωρίστηκε στὴ θέση του.

\*\*\*

“Οταν ἡ αὐτοχράτειρα Αἰκατερίνη ἐτοιμάζόταν ν' ἀναχρήση γιὰ τὸ περίφημο ταξεῖδι τῆς στὴ Νότιο Ρωσία, ἐρώτησε τὸν στρατηγὸ Σουβόροφ:

— Περὶ φύγω, στρατηγέ, μὲ τὶ μπορῶ νὰ σ' εὐχαριστήσω γιὰ τὴ θαυμάσια διοργάνωσι τοῦ στρατοῦ ποὺ σουν δὲν επιστενέθην;

Κι δὲ Σουβόρωφ, μπροστὰ στὸ πλήρης τῶν αἰλικῶν καὶ τῆς ευοδείας τῆς αὐτοχρατείρας, ἀτερζίθη ἀφέλετα:

— Τού μόνο ποὺ έχτον δὲ τὴ Μεγαλειότητά σους είνε νὰ πληρώσετε δινούσια τοῦ σπιτού μου, τὰ δοιάς χρωτάσι καιδὸ τόρα!...

\*\*\*

Μιὰ μέρα δὲ περίφημος γιὰ τὸν πολέμους καὶ τὶς νίκες του Φρειδερίκος δὲ Μεγάλος, θέλοντας νὰ πειράξῃ τὸν γιατρό του, τὸν ἐφώτησε:

— Ελα, γιατρέ, πές μου ειλικρινός: Πόσους ἀνθρώπους έχεις σκοτώσει ὡς τόρα;

— Περίτον τριακόσιες χιλιάδες λιγότεροις ἀπὸ τὴ Μεγαλειότητά σους, ἀτάντησης ἀτάραχα δὲξιπτότας γιατρός.

σα, σὰν νὰ φοβόταν μήπως μετανοιώσῃ, σ' ἓνα φεγγίτη ποὺ έβλεπε στὸ δωμάτιο τοῦ λιανσαμένου καὶ ἔφερε τὸ διπλό αὐτὸν μάτια τοῦ ειδανοῦ ποὺ σπάζει τὸν πόρταν τοῦ σπιτού του ποὺ κρύωταν.

“Ακούστε πάλι ἀπὸ κεῖ τὰ οἰδηλιασματα τῆς μανίας τοῦ γιουν του, τὸ τρίζιο τῶν δοντιῶν του καὶ τὰ μάτια του ειδάν τὸ κορμί του ποὺ σπάζει τὸν πόρταν τοῦ σπιτού του ποὺ κρύωταν.

Συγχρόνως η κραυγής τῆς γυναίκας του ἀπ' τὴν κουζίνα, ποὺ τίς έβγαιλε διπλά, πρὶν ἀπὸ εἰκοσιά την πούρην γένην.

Συγχρόνως καὶ ἀλλειράδες κραυγές τῆς, ποὺ τίς έβγαιλε διπλά, πρὶν ἀπὸ εἰκοσιά την πούρην γένην.

— Ω!..., νὰ τελειώση ἔτσι... Τὸ Κάλντερα θύρωσε τὰ θολωμένα ἀπὸ τὰ δάκρυα την πούρην γένην.

— Κύριε! ψιθύρισε. Γιὰ νὰ μήντονται δίκαια.

Καὶ, ἔπαναλαμβάνοντας τὰ λόγια αὐτά, στήριξε τὸ διπλό του στὸν διπλό του πούρην γένην.

V. BLASCO IBANEZ

